

151/1997 Sb. Zákon

ze dne 17. června 1997

O oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku)

SHRNUTÍ ZÁKONA OD DOSTUPNÉHO ADVOKÁTA

JUDr. Ondřej Preuss, Ph.D.
Garant obsahu

Zákon o oceňování majetku určuje, jak stát a banky počítají hodnotu vašeho bytu. Zákon č.151/1997Sb., zvaný **oceňovací zákon**, zavádí **cenové mapy, typové domy a koeficienty polohy**. Stanoví **závazné postupy pro daně, dědictví i exekuce**.

Při prodeji nemovitosti finanční úřad porovnává smluvní cenu s odhadem podle vyhlášky. Je-li rozdíl příliš velký, hrozí doměrek daně. Odhadce používá **porovnávací metodu**; u chaty v horách přidá koeficient za nadmořskou výšku.

Banky přijímají tržní posudek, ale pro dědickou daň stačí odhad podle zákona, takže ušetříte několik tisíc. Při darování v rodině stát potřebuje jen **zjednodušený znalecký posudek**.

Zkontrolujte si odhad; správný koeficient polohy nebo stáří může snížit daň i o desítky tisíc korun.

Vyhlášeno dne 10. července 1997, datum poslední novelizace 1. ledna 2025

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

HLAVA PRVNÍ

Základní ustanovení

§ 1

Předmět úpravy

(1) Zákon upravuje způsoby oceňování věcí, práv a jiných majetkových hodnot (dále jen „majetek“) a služeb pro účely stanovené zvláštními předpisy.¹⁾ Odkazují-li tyto předpisy na cenový nebo zvláštní předpis pro ocenění majetku nebo služby k jinému účelu než pro prodej, rozumí se tímto předpisem tento zákon. Zákon platí i pro účely stanovené zvláštními předpisy uvedenými v části čtvrté až deváté tohoto zákona a dále tehdy, stanoví-li tak příslušný orgán v rámci svého oprávnění nebo dohodnou-li se tak strany.

(2) Zákon se nevztahuje na sjednávání cen²⁾ a neplatí pro oceňování přírodních zdrojů kromě lesů.

(3) Ustanovení tohoto zákona se nepoužijí

a) v případech, kdy zvláštní předpis stanoví odlišný způsob oceňování,³⁾

b) při převádění majetku podle zvláštního předpisu.⁴⁾

§ 2

Způsoby oceňování majetku a služeb

(1) Pokud tento zákon nestanoví jiný způsob oceňování, oceňují se majetek a služba obvyklou cenou.

(2) Obvyklou cenou se pro účely tohoto zákona rozumí cena, která by byla dosažena při prodejkách stejného, popřípadě obdobného majetku nebo při poskytování stejné nebo obdobné služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění. Přitom se zvažují všechny okolnosti, které mají na cenu vliv, avšak do její výše se nepromítají vlivy mimořádných okolností trhu, osobních poměrů prodávajícího nebo kupujícího ani vliv zvláštní obliby. Mimořádnými okolnostmi trhu se rozumějí například stav tísně prodávajícího nebo kupujícího, důsledky přírodních či jiných kalamit. Osobními poměry se rozumějí zejména vztahy majetkové, rodinné nebo jiné osobní vztahy mezi prodávajícím a kupujícím. Zvláštní oblibou se rozumí zvláštní hodnota přikládaná majetku nebo službě vyplývající z osobního vztahu k nim. Obvyklá cena vyjadřuje hodnotu majetku nebo služby a určí se ze sjednaných cen porovnáním.

(3) V odůvodněných případech, kdy nelze obvyklou cenu určit, oceňuje se majetek a služba tržní hodnotou, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Přitom se zvažují všechny okolnosti, které mají na tržní hodnotu vliv. Důvody pro neurčení obvyklé ceny musejí být v ocenění uvedeny.

(4) Tržní hodnotou se pro účely tohoto zákona rozumí odhadovaná částka, za kterou by měly být majetek nebo služba směněny ke dni ocenění mezi ochotným kupujícím a ochotným prodávajícím, a to v obchodním styku uskutečněném v souladu s principem tržního odstupu, po náležitém marketingu, kdy každá ze stran jednala

informovaně, uvážlivě a nikoli v tísni. Principem tržního odstupu se pro účely tohoto zákona rozumí, že účastníci směny jsou osobami, které mezi sebou nemají žádný zvláštní vzájemný vztah a jednají vzájemně nezávisle.

(5) Určení obvyklé ceny a tržní hodnoty a postup při tomto určení musejí být z ocenění zřejmé, jejich použití, včetně použitých údajů, musí být odůvodněno a odpovídat druhu předmětu ocenění, účelu ocenění a dostupnosti objektivních dat využitelných pro ocenění. Podrobnosti k určení obvyklé ceny a tržní hodnoty stanoví vyhláška.

(6) Mimořádnou cenou se rozumí cena, do jejíž výše se promítly mimořádné okolnosti trhu, osobní poměry prodávajícího nebo kupujícího nebo vliv zvláštní oblíbenosti.

(7) Cena určená podle tohoto zákona jinak než obvyklá cena, mimořádná cena nebo tržní hodnota, je cena zjištěná.

(8) Službou je poskytování činností nebo hmotně zachytitelných výsledků činností.

(9) Jiným způsobem oceňování stanoveným tímto zákonem nebo na jeho základě je

a) nákladový způsob, který vychází z nákladů, které by bylo nutno vynaložit na pořízení předmětu ocenění v místě ocenění a podle jeho stavu ke dni ocenění,

b) výnosový způsob, který vychází z výnosu z předmětu ocenění skutečně dosahovaného nebo z výnosu, který lze z předmětu ocenění za daných podmínek obvykle získat, a z kapitalizace tohoto výnosu (úrokové míry),

c) porovnávací způsob, který vychází z porovnání předmětu ocenění se stejným nebo obdobným předmětem a cenou sjednanou při jeho prodeji; je jím též ocenění věci odvozením z ceny jiné funkčně související věci,

d) oceňování podle jmenovité hodnoty, které vychází z částky, na kterou předmět ocenění zní nebo která je jinak zřejmá,

e) oceňování podle účetní hodnoty, které vychází ze způsobů oceňování stanovených na základě předpisů o účetnictví,

f) oceňování podle kurzové hodnoty, které vychází z ceny předmětu ocenění zaznamenané ve stanoveném období na trhu,

g) oceňování sjednanou cenou, kterou je cena předmětu ocenění sjednaná při jeho prodeji, popřípadě cena odvozená ze sjednaných cen.

HLAVA DRUHÁ

Nemovité věci

DÍL PRVNÍ

Stavby

§ 3

Členění staveb

(1) Pro účely oceňování se stavby člení na

a) stavby pozemní, kterými jsou

1. budovy, jimiž se rozumí stavby prostorově soustředěné a navenek převážně uzavřené obvodovými stěnami a střešními konstrukcemi, s jedním nebo více ohraničenými užitkovými prostory,

2. jednotky,

3. venkovní úpravy,

b) stavby inženýrské a speciální pozemní, kterými jsou stavby dopravní, vodní, pro rozvod energií a vody, kanalizace, věže, stožáry, komíny, plochy a úpravy území, studny a další stavby speciálního charakteru,

c) vodní nádrže a rybníky,

d) jiné stavby.

Členění staveb na jednotlivé druhy stanoví vyhláška.

(2) Pro účely oceňování se stavba posuzuje podle účelu užití. Při nesouladu mezi účelem užití stavby uvedeným v rozhodnutí o povolení záměru, kolaudačním rozhodnutí nebo v kolaudačním souhlasu nebo ve stavebním povolení nebo ve veřejnoprávní smlouvě nahrazující stavební povolení nebo v ohlášení či v oznámení stavebníka stavebnímu úřadu nebo v souhlasu stavebního úřadu nebo v certifikátu autorizovaného inspektora a skutečným užitím se vychází při oceňování ze skutečného užití stavby. Nejsou-li zachovány doklady o účelu, pro který byla stavba povolena, nebo při nesouladu mezi stavem uvedeným v katastru nemovitostí⁵⁾ a skutečným stavem platí, že stavba je určena k účelu, pro který je svým stavebně technickým uspořádáním vybavena. Jestliže vybavení stavby nasvědčuje několika účelům, má se za to, že stavba je určena k účelu, ke kterému se užívá bez závad.

Oceňování stavby

§ 4

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, stavba nebo její část⁷⁾ (dále jen „stavba“) se oceňuje nákladovým, výnosovým nebo porovnávacím způsobem nebo jejich kombinací, jejichž použití u jednotlivých druhů staveb stanoví vyhláška.

(2) Stavba se oceňuje podle účelu jejího užití bez rozdílu, zda jde o nemovitou nebo movitou věc nebo zda je součástí pozemku nebo práva stavby.

(3) Není-li stavba samostatnou věcí, její cena se přičte k ceně nemovité věci, jejíž je součástí.

(4) Výrobek, který plní funkci stavby, se oceňuje jako jiná stavba.

§ 5

(1) Oceňuje-li se stavba nákladovým způsobem, vychází se

- a) ze základních cen za měrné jednotky stavby nebo z nákladů na pořízení stavby; u stavby určené k odstranění se vychází z ocenění použitelného materiálu z jejího odstranění sníženého o náklady na odstranění,
- b) ze zohlednění charakteru, velikosti stavby, jejího vybavení, polohy a prodejnosti, u vodní nádrže a rybníku i ze zohlednění jejich funkce,
- c) z technického nebo morálního opotřebení stavby,
- d) ze zohlednění ceny stroje nebo jiného technologického zařízení, není-li v katastru nemovitostí zapsána výhrada, že stroj není vlastnictvím vlastníka nemovité věci.

(2) Základní ceny a způsob jejich úpravy podle odstavce 1 u jednotlivých druhů staveb, postupy při měření a výpočtu výměr staveb a postupy při oceňování včetně způsobů zjištění a uplatnění technického nebo morálního opotřebení stanoví vyhláška. Ve stanovených cenách a postupech se zohledňují i vlivy působící na úroveň a relace cen staveb na trhu.

§ 6

Oceňuje-li se stavba výnosovým způsobem, stanoví vyhláška způsob výpočtu ceny, způsob zjištění výnosu a výši míry kapitalizace pro dané časové období.

§ 7

Oceňuje-li se stavba porovnávacím způsobem, stanoví vyhláška hlediska, která se při porovnání berou v úvahu.

§ 8

Oceňování jednotek

(1) Jednotka, kterou je byt nebo která zahrnuje byt, se oceňuje včetně podílu na společných částech nemovité věci, a to i v případě, jsou-li umístěny mimo dům, a včetně podílu na nemovitých věcech, které tvoří příslušenství domu, určené pro společné užívání.

(2) Jednotka, kterou je nebytový prostor nebo která zahrnuje nebytový prostor, se oceňuje včetně podílu na společných částech nemovité věci a to i v případě, jsou-li umístěny mimo dům, a včetně podílu na nemovitých věcech, které tvoří příslušenství domu určené pro společné užívání; nebytovým prostorem nejsou příslušenství

bytu ani společné části domu.

(3) Cena jednotky se zjistí nákladovým nebo porovnávacím způsobem. Velikost podílu na společných částech nemovité věci příslušejících k jednotce se zjistí z veřejného seznamu. Způsob jejich ocenění stanoví vyhláška v návaznosti na druh a účel užití stavby, ve které se jednotka nachází.

(4) Cena příslušenství nemovité věci, které není stavebně její součástí, jako jsou zejména venkovní úpravy, studny a vedlejší stavby sloužící výhradně společnému užívání, se pro účely ocenění jednotky, bytu nebo nebytového prostoru započte do jeho ceny ve výši spoluvlastnického podílu.

(5) Podlahová plocha jednotky, kterou je byt nebo nebytový prostor, nebo která zahrnuje byt nebo nebytový prostor, je součtem všech plošných výměr podlah jednotlivých místností nebo místností v prostorově oddělené části domu a prostor užívaných výhradně s nimi. Způsob určení plošných výměr stanoví vyhláška.

(6) Pozemek, který je společnou částí jednotky, se ocení samostatně a jeho cena se přičte k ceně jednotky.

DÍL DRUHÝ

Pozemky

§ 9

Členění pozemků

(1) Pro účely oceňování se pozemky člení na

- a) stavební pozemky,
- b) zemědělské pozemky evidované v katastru nemovitostí jako orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad a trvalý travní porost,
- c) lesní pozemky, kterými jsou lesní pozemky evidované v katastru nemovitostí, a zalesněné nelesní pozemky,
- d) pozemky evidované v katastru nemovitostí jako vodní plochy,
- e) jiné pozemky, které nejsou uvedeny v písmenech a) až d).

(2) Stavební pozemky se pro účely oceňování dále člení na

- a) nezastavěné pozemky,
 1. evidované v katastru nemovitostí v druhu pozemku zastavěné plochy a nádvoří,
 2. evidované v katastru nemovitostí v jednotlivých druzích pozemků, které byly vydaným rozhodnutím o povolení záměru, územním rozhodnutím, společným povolením, kterým se stavba umísťuje a povoluje, regulačním plánem, veřejnoprávní smlouvou nahrazující územní rozhodnutí nebo územním souhlasem určeny k

zastavění,

3. evidované v katastru nemovitostí v druhu pozemku zahrady nebo ostatní plochy, v jednotném funkčním celku. Jednotným funkčním celkem se rozumějí pozemky v druhu pozemku zahrady nebo ostatní plochy, které souvisle navazují na pozemek evidovaný v katastru nemovitostí v druhu pozemku zastavěná plocha a nádvoří se stavbou, se společným účelem jejich využití. V jednotném funkčním celku může být i více pozemků druhu pozemku zastavěná plocha a nádvoří,

4. evidované v katastru nemovitostí s právem stavby,

b) zastavěné pozemky,

1. evidované v katastru nemovitostí v druhu pozemku zastavěné plochy a nádvoří,

2. evidované v katastru nemovitostí v druhu pozemku ostatní plochy, které jsou již zastavěny,

c) plochy pozemků skutečně zastavěné stavbami bez ohledu na evidovaný stav v katastru nemovitostí.

(3) Další členění pozemků pro účely ocenění v návaznosti na druh pozemku a jeho účel užití stanoví vyhláška.

(4) Stavebním pozemkem pro účely oceňování není pozemek, který je zastavěný jen podzemním nebo nadzemním vedením včetně jejich příslušenství, podzemními stavbami, které nedosahují úrovně terénu, podzemními částmi a příslušenstvím staveb pro dopravu a vodní hospodářství netvořícími součástí pozemních staveb. Stavebním pozemkem pro účely oceňování není též pozemek zastavěný stavbami bez základů, studnami, ploty, opěrnými zdmi pomníky, sochami apod.

(5) Pro účely oceňování se pozemek posuzuje podle stavu uvedeného v katastru nemovitostí. ⁵⁾ Při nesouladu mezi stavem uvedeným v katastru nemovitostí a skutečným stavem se vychází při oceňování ze skutečného stavu.

§ 10

Oceňování stavebního pozemku

(1) Stavební pozemek se oceňuje násobkem výměry pozemku a ceny za m² uvedené v cenové mapě, kterou vydala obec. Není-li stavební pozemek oceněn v cenové mapě nebo nelze-li stavební pozemek ocenit cenou z cenové mapy, ocení se násobkem výměry pozemku a základní ceny za m² upravené o vliv polohy a další vlivy působící zejména na využitelnost pozemků pro stavbu, popřípadě ceny určené jiným způsobem oceňování podle § 2, které stanoví vyhláška.

(2) Cenová mapa stavebních pozemků je grafické znázornění stavebních pozemků na území obce nebo její části v měřítku 1:5000, popřípadě v měřítku podrobnějším s vyznačenými cenami. Stavební pozemky v cenové mapě se ocení skutečně sjednanými cenami obsaženými v kupních smlouvách.

(3) Nejsou-li při zpracování cenové mapy sjednané ceny stavebních pozemků podle odstavce 2 v dané obci k

dispozici nebo nelze-li je použít, protože již neodpovídají úrovni sjednaných cen porovnatelných pozemků ke dni vypracování cenové mapy, určí se ceny na základě porovnání se sjednanými cenami obdobných pozemků v dané obci nebo v jiných srovnatelných obcích, přičemž srovnatelnost obce se posuzuje podle počtu obyvatel, polohy obce, hospodářsko-správního významu obce, dopravní obslužnosti obce, technické infrastruktury a občanské vybavenosti v obci. Při porovnání se vychází ze shodného účelu užití, z obdobné polohy v obci a ze shodné stavební vybavenosti pozemku. Údaje o postupu a porovnání uvede obec v textové části cenové mapy, která popřípadě obsahuje další vysvětlivky.

(4) Jestliže nelze cenu stavebního pozemku určit podle odstavce 2 nebo 3, do cenové mapy se cena takového pozemku neuvede a pozemek se oceňuje podle odstavce 1 druhé věty.

(5) Podklady pro zpracování cenové mapy a postup ocenění stavebních pozemků, které nejsou oceněny v cenové mapě nebo je nelze ocenit cenou z cenové mapy, stanoví vyhláška.

(6) Návrh cenové mapy stavebních pozemků nebo její změny předkládá obec před jejím vydáním Ministerstvu financí k vyjádření.

(7) Koncem každého kalendářního roku se obecně závaznou vyhláškou obce doplňují cenové mapy o nové ceny stavebních pozemků. Změní-li se sjednaná cena, účel užití nebo stavební vybavenost pozemku, určí se nová cena pozemku způsobem podle odstavce 2 nebo 3. Přitom platí postup podle odstavce 6.

(8) Obec umožní nahlédnout bezplatně do cenové mapy pozemků vedené touto obcí každému, kdo o to požádá.

(9) K ceně pozemku určené podle odstavce 1 se přičte cena stavby, popřípadě staveb, které jsou jeho součástí. Stojí-li stavba, která je součástí pozemku, na několika pozemcích, nezapočte se k ceně pozemku, na němž je přestavkem. Způsob určení výměry nemovité věci stanoví vyhláška.

(10) K ceně pozemku určené podle odstavce 1 se přičte cena trvalých porostů.

§ 11

Oceňování zemědělského pozemku

(1) Zemědělský pozemek se oceňuje cenou stanovenou výnosovým způsobem podle bonitovaných půdně ekologických jednotek.

(2) Základní ceny zemědělských pozemků a jejich úpravu vyjadřující vliv polohy a další vlivy působící zejména na využitelnost pozemků pro zemědělskou výrobu, jako jsou přírodní nebo technické překážky a vyhlášení zvláště chráněných území,¹¹⁾ stanoví vyhláška.

§ 12

Oceňování lesního pozemku

(1) Lesní pozemek¹²⁾ se oceňuje výnosovým a porovnávacím způsobem podle plošně převládajících souborů lesních typů.

(2) Základní ceny lesních pozemků a jejich úpravu vyjadřující kategorii lesů¹³⁾ a další vlivy působící na využitelnost lesních pozemků stanoví vyhláška.

§ 13

Oceňování pozemků vodních ploch a jiných pozemků

Pozemky vodních ploch a jiné pozemky se oceňují cenami stanovenými vyhláškou.

DÍL TŘETÍ

Trvalé porosty

§ 14

Členění trvalých porostů

Pro účely oceňování podle tohoto zákona se trvalé porosty člení na

- a) lesní porosty,¹⁴⁾
- b) ovocné dřeviny,
- c) rychle rostoucí dřeviny,
- d) vinnou a chmelovou révu,
- e) okrasné rostliny.

§ 15

Oceňování lesního porostu

(1) Lesní porost se oceňuje nákladovým a výnosovým způsobem. Vychází se ze skupin lesních dřevin podle jejich zastoupení v lesním porostu, věku, bonitních stupňů, obmýtí a zakmenění.

(2) Postup zjištění základních cen lesních porostů a jejich úpravu vyjadřující kategorii lesa, hospodářský tvar lesa, stupeň poškození porostu, sortimentaci porostu a další vlivy, které působí na produkci dřeva, stanoví vyhláška.

(3) Při oceňování se vychází z údajů o lesním porostu obsažených v závazném podkladu zpracovaném podle zvláštního předpisu.¹⁵⁾ Není-li tento podklad zpracován nebo údaje v něm uvedené neodpovídají skutečnosti, zjistí

se potřebné údaje podle skutečnosti.

§ 16

Oceňování ovocných dřevin, rychle rostoucích dřevin, vinné a chmelové révy a okrasných rostlin

(1) Ovocné dřeviny, rychle rostoucí dřeviny, vinná a chmelová réva se oceňují výnosovým způsobem podle druhu dřevin, jejich věku, pěstebního tvaru nebo způsobu založení jejich porostu. Ceny vinné a chmelové révy obsahují ceny zařízení vinic a chmelnic.

(2) Okrasné rostliny se oceňují nákladovým způsobem.

(3) Základní ceny podle odstavců 1 a 2 a jejich úpravu vyjadřující zejména zdravotní stav porostů, stupeň poškození jejich ekonomickou životností a ceny zařízení vinic a chmelnic stanoví vyhláška.

DÍL ČTVRTÝ

Věcná práva k nemovitým věcem

§ 16a

Oceňování práva stavby

(1) Právo stavby se oceňuje výnosovým způsobem na základě ročního užitku při zohlednění doby dalšího užívání práva, která uplyne v období od roku ocenění do roku zániku práva.

(2) Pro ocenění práva stavby s nezřízenou stavbou, která právu stavby vyhovuje, se zjistí roční užitek z pozemku zatíženého tímto právem.

(3) Pro ocenění práva stavby se zřízenou stavbou, která právu stavby vyhovuje, se roční užitek určí ze zjištěné ceny zatíženého pozemku a zjištěné ceny stavby, která právu stavby vyhovuje, a z náhrady při zániku práva stavby.

(4) Způsob výpočtu ceny práva stavby při zohlednění počtu let dalšího trvání práva stavby, určení ročního užitku a výše náhrady při zániku práva stavby stanoví vyhláška.

(5) Ocenění podle odstavců 2 a 3 se nepoužije, lze-li cenu práva stavby zjistit z rozhodnutí příslušného orgánu.

§ 16b

Oceňování věcných břemen

(1) Věcné břemeno se oceňuje výnosovým způsobem na základě ročního užitku při zohlednění doby jeho trvání

nebo pevnou částkou, nelze-li určit roční užitek z věcného břemene.

(2) U služebnosti se v ročním užtku zohledňuje míra omezení užívání nemovité věci.

(3) U reálného břemene zohledňuje roční užitek prospěch oprávněného.

(4) Časově neomezené reálné břemeno nebo právo z vykupitelné služebnosti se ocení ve výši náhrady uvedené ve smlouvě. Jsou-li ve smlouvě uvedené pouze podmínky výkupu reálného břemena nebo zrušení služebnosti za přiměřenou náhradu, vypočte se náhrada podle uvedených podmínek k datu ocenění.

(5) Způsob členění věcných břemen podle výpočtu jejich ocenění, postup výpočtu ceny věcného břemene, způsob určení ročního užtku a míry kapitalizace podle druhu věcného břemene a zatížené nemovité věci a výši pevné částky stanoví vyhláška.

(6) Ocenění podle odstavců 2 až 4 se nepoužije, lze-li cenu věcného břemene zjistit z rozhodnutí příslušného orgánu.

§ 16c

Ocenění závady na nemovité věci

(1) Zatěžuje-li nemovitou věc věcné břemeno nebo právo zřízené jinak než jako právo odpovídající věcnému břemenu (dále jen „závada“), snižuje cena této závady v případě určování ceny nemovité věci její hodnotu. Závada se oceňuje v závislosti na výši ceny roční újmy vlastníka nemovité věci související s tímto zatížením při zohlednění doby jejího trvání.

(2) Pro účely tohoto zákona se za závadu nepovažuje

- a) právo, které podstatně neomezuje vlastnické, užívací nebo požívací právo k nemovité věci a nemá tak významný vliv na výši její ceny,
- b) zástavní právo,
- c) zadržovací právo,
- d) nájem,
- e) pacht,
- f) právo stavby.

(3) Výše roční újmy se určí jako rozdíl mezi výší ročního užtku plynoucího z nemovité věci bez zatížení závadou a výší ročního užtku z nemovité věci se zatížením závadou.

(4) Pro určení ročního užtku vlastníka nemovité věci a způsobu jeho výpočtu se použije postup podle § 16b obdobně. Postup ocenění závady, stanovení míry kapitalizace podle druhu závady a zatížené nemovité věci stanoví

HLAVA TŘETÍ

Majetková práva

§ 17

Oceňování majetkových práv vyplývajících z průmyslových práv a práv na označení a výrobně technických poznatků, některých majetkových práv souvisejících s právem autorským a práv pořizovatele databáze

(1) Majetková práva, která jsou obsahem průmyslových práv¹⁶⁾ a práv na označení¹⁷⁾ nebo vyplývající z jejich užití, a výrobně technické a obchodní poznatky (know-how), majetková práva, která jsou obsahem práv souvisejících s právem autorským, s výjimkou práv výkonných umělců, a majetková práva pořizovatele databáze,^{17a)} se oceňují výnosovým způsobem, a to jako součet diskontovaných budoucích ročních čistých výnosů vyplývajících z užívání těchto práv ode dne ocenění, s možností zohlednění míry zastarání. Způsob diskontování stanoví vyhláška.

(2) Roční čistý výnos užívání se zjistí

- a) ze smluv o užívání práva (například licenční smlouva) platných v den ocenění,
- b) podle skutečnosti za poslední kalendářní rok užívání v období pěti let předcházejících roku ocenění, nelze-li jej zjistit podle písmene a).

(3) Počet let užívání

- a) se zjistí ze smluv, nejvýše však ve výši podle písmene b), c) nebo d),
- b) činí pět let u průmyslových práv a výrobně technických a obchodních poznatků a deset let u práv na označení v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a),
- c) činí u příslušných práv souvisejících s právem autorským takový počet let, který zbývá do ukončení doby trvání těchto práv podle autorského zákona, v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a), a
- d) činí u práv pořizovatele databáze takový počet let, který zbývá do ukončení patnáctileté doby trvání těchto práv v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a).

(4) Nelze-li právo z různých důvodů, včetně toho, že nebylo užíváno, ocenit podle odstavců 1 až 3 nebo je-li cena zjištěná podle odstavců 1 až 3 nepřiměřeně vyšší nebo nižší než cena obvyklá, ocení se právo cenou obvyklou.

(5) Majetková práva autorská a majetková práva výkonných umělců jakožto práva nepřevoditelná se neoceňují.

HLAVA ČTVRTÁ

Cenné papíry

§ 19

Oceňování cenných papírů obchodovaných na regulovaném trhu, zahraničním regulovaném trhu nebo zahraničním trhu obdobném regulovanému trhu

(1) Cenné papíry

a) tuzemské nebo zahraniční, obchodované na regulovaném trhu ¹⁹⁾ se oceňují závěrečným kurzem vyhlášeným na regulovaném trhu v den ocenění, a pokud

1. nebyl v den ocenění cenný papír na regulovaném trhu obchodován, ocení se posledním závěrečným kurzem vyhlášeným na regulovaném trhu v období předcházejících 30 dnů přede dnem ocenění,
2. nebyl cenný papír na regulovaném trhu obchodován v den ocenění a nebyl na tomto trhu obchodován ani v období předcházejících 30 dnů přede dnem ocenění, ocení se nejnižším dosaženým závěrečným kurzem vyhlášeným ve stejném období na jiném převodním místě v České republice,

b) tuzemské nebo zahraniční, obchodované pouze na zahraničním regulovaném trhu ²⁰⁾ nebo zahraničním trhu obdobném regulovanému trhu se ocení, pokud se cenným papírem

1. obchoduje na zahraničním regulovaném trhu nebo zahraničním trhu obdobném regulovanému trhu ve státě sídla emitenta, závěrečným kurzem vyhlášeným na tomto trhu ke dni ocenění, a není-li k dispozici, ocení se posledním závěrečným kurzem vyhlášeným na tomto trhu v období uvedeném v písmeni a),
2. neobchoduje na zahraničním regulovaném trhu nebo zahraničním trhu obdobném regulovanému trhu ve státě sídla emitenta, posledním závěrečným kurzem vyhlášeným na zahraničním regulovaném trhu nebo zahraničním trhu obdobném regulovanému trhu v období uvedeném v písmeni a) ve státě, v němž byl cenný papír přijat k obchodování na příslušném trhu; pokud byl ve stejný den vyhlášen kurz na trhu ve více státech, ocení se nejnižším vyhlášeným závěrečným kurzem.

(2) Při postupu podle odstavce 1 písm. b) bodu 2 se přednostně uplatní kurz vyhlášený na trzích určených opatřením Ministerstva financí po dohodě s Českou národní bankou. Kurz cenného papíru v zahraniční měně se přepočte kurzem devizového trhu České národní banky platným ke dni ocenění. Pro přepočet měn, které nejsou uvedeny v kurzovním lístku České národní banky, se použije kurz amerického dolaru k této měně vyhlášený ústřední bankou státu s touto měnou.

(3) Nebyl-li kurz cenného papíru uvedeného v odstavci 1 vyhlášen v období 30 dnů přede dnem ocenění na žádném trhu, ocení se cenný papír podle § 20.

§ 20

Oceňování cenných papírů neobchodovaných na evropském regulovaném trhu nebo zahraničním trhu obdobném regulovanému trhu a cenných papírů nepřijatých k obchodování na těchto trzích

(1) Cenné papíry, které nejsou obchodovány na evropském regulovaném trhu ani na zahraničním trhu obdobném regulovanému trhu, a cenné papíry, které nebyly přijaty k obchodování na těchto trzích, se oceňují takto:

a) akcie a podílové listy uzavřených podílových fondů podílem, v jehož čitateli je vlastní jmění akciové společnosti nebo uzavřeného podílového fondu podle účetní závěrky za předchozí účetní období, pokud není prokázána jiná hodnota vlastního jmění, a ve jmenovateli počet vydaných akcií nebo podílových listů převedený na shodnou emisní hodnotu,

b) dluhopisy s připojeným kupónem určujícím výnos nebo způsob stanovení výnosu jmenovitou hodnotou se zahrnutím úroků, na něž má majitel ke dni ocenění právo, popř. s přihlédnutím k jiným očekávaným výnosům, pokud je lze ocenit, neodůvodňují-li zvláštní okolnosti cenu vyšší nebo nižší,

c) dluhopisy, u nichž je úrokový výnos stanoven rozdílem mezi jmenovitou hodnotou a emisním kurzem, jmenovitou hodnotou sníženou o poměrnou část rozdílu mezi průměrným emisním kurzem a jmenovitou hodnotou do doby splatnosti, neodůvodňují-li zvláštní okolnosti cenu vyšší nebo nižší. Poměrná část podle předchozí věty se určí jako podíl počtu dní ode dne ocenění do dne splatnosti dluhopisu a celkové doby splatnosti dluhopisu určené ve dnech,

d) směnky jmenovitou hodnotou, na kterou jsou vystaveny, směnky opatřené úrokovou doložkou jmenovitou hodnotou se zahrnutím úroku, na něž vzniklo majiteli směnky právo ke dni ocenění, neodůvodňují-li zvláštní okolnosti cenu vyšší nebo nižší,

e) podílové listy otevřených podílových fondů částkou, kterou zaplatí emitent za vrácení podílový list v den ocenění, odpovídající hodnotě podílu podílového listu na vlastním jmění v podílovém fondu sníženém o závazky podílového fondu. Hodnota podílového listu může být snížena o srážku uvedenou ve statutu otevřeného podílového fondu uplatňovanou při vrácení podílového listu. Pokud emitent v den ocenění neproplácí vrácení podílového listu, ocení se podílový list poslední cenou, která jím byla proplacena při vrácení takového podílového listu,

f) zatímní listy částkou odpovídající hodnotě splaceného vkladu, včetně emisního ážia ke dni ocenění,

g) cenné papíry vyjadřující právo na vydání zboží cenou tohoto zboží zjištěnou podle tohoto zákona,

h) ostatní cenné papíry cenou obvyklou.

(2) Úroky a dividendy se do cen cenných papírů zahrnují snížené o daň z příjmů, pokud je vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.

(3) Cenné papíry, které jsou předmětem sběratelského zájmu, se oceňují cenou obvyklou.

Ostatní majetek

§ 21

Oceňování platebních prostředků a platebních karet, cenin a vkladů

- (1) Platný platební prostředek a cenina se oceňují jmenovitou hodnotou, na kterou znějí, pokud nejde o cenné papíry oceňované podle § 20.
- (2) Vklady u bank se oceňují jmenovitou hodnotou, na kterou znějí, s připočtením úroků ke dni ocenění. Úroky se do ceny zahrnují snížené o daň z příjmů, pokud je vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.
- (3) Peněžní prostředky v cizí měně se přepočítají na české koruny kurzem devizového trhu České národní banky platným ke dni ocenění. Pro přepočet měn, které nejsou uvedeny v kurzovním lístku České národní banky, se použije kurz střed amerického dolaru k této měně vyhlášený ústřední bankou státu s touto měnou.
- (4) Platební karta se oceňuje jmenovitou hodnotou, na kterou zní, sníženou o vyčerpanou částku ke dni ocenění.

§ 22

Oceňování pohledávek a dluhů, nároků ze životního pojištění a penzijního připojištění se státním příspěvkem

- (1) Peněžité pohledávky a peněžité dluhy se oceňují jmenovitou hodnotou, neodůvodňují-li zvláštní okolnosti, vyplývající zejména z rozhodnutí soudu, cenu vyšší nebo nižší. Ostatní pohledávky a dluhy se oceňují způsoby uvedenými v tomto zákoně podle druhu předmětu pohledávky a dluhu.
- (2) Nároky ze životního pojištění (kromě penzijního připojištění se státním příspěvkem) se oceňují částkou, která by byla vyplacena při plnění podle pojistné smlouvy ke dni ocenění nebo, nevylučuje-li to smlouva, částkou, která by odpovídala výši odkupného k datu ocenění.
- (3) Nároky z penzijního připojištění se státním příspěvkem se oceňují částkou, která by byla vyplacena při poskytnutí dávky podle smlouvy o tomto připojištění ke dni ocenění.

§ 23

Oceňování podílů v obchodních korporacích

Při ocenění podílu nebo vypořádacího podílu společníka se postupuje podle zákona o obchodních korporacích.

Obchodní závod

§ 24

Oceňování obchodního závodu

(1) Obchodní závod nebo jeho část (dále jen „závod“) se oceňuje součtem cen jednotlivých druhů majetků určených podle tohoto zákona sníženým o ceny dluhů.

(2) Stanoví-li tak vyhláška, oceňuje se závod výnosovým způsobem, popřípadě jeho kombinací s oceněním podle odstavce 1.

(3) Ocenění závodu výnosovým způsobem se určí jako součet diskontovaných budoucích čistých ročních výnosů závodu. Způsob zjištění těchto výnosů a diskontování stanoví vyhláška.

(4) Jestliže je při prodeji závodu sjednaná cena vyšší než cena podle odstavce 1 nebo 2, ocení se závod cenou sjednanou. Rozdíl mezi sjednanou cenou a cenou zjištěnou se považuje za cenu dobré pověsti závodu.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona č. 526/1990 sb., o cenách, ve znění zákona č. 135/1994 sb.

§ 25

Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění zákona č. 135/1994 Sb., se mění takto:

§ 1 odst. 2 včetně poznámky č. 1) zní:

„(2) Cena je peněžní částka

- a) sjednaná při nákupu a prodeji zboží podle § 2 až 13 nebo
- b) zjištěná podle zvláštního předpisu¹⁾ k jiným účelům než k prodeji.

¹⁾ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).“

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona č. 549/1991 sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

§ 28

Zákon České národní rady č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění zákona České národní rady č. 271/1992 Sb., zákona č. 273/1994 Sb., zákona č. 36/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb., se mění takto:

1. V § 6 odst. 1 první větě se slova „zvláštních předpisů“ nahrazují slovy „zvláštního předpisu“ a druhá věta se vypouští.

2. Poznámka č. 2) zní:

„²⁾Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).“.

ČÁST SEDMÁ

Změna zákona české národní rady č. 368/1992 sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

§ 30

Zákon České národní rady č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona České národní rady č. 10/1993 Sb., zákona č. 72/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 273/1994 Sb., zákona č. 36/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb. a zákona č. 301/1995 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 1 se vypouští druhá věta.

2. Poznámka č. 2) zní:

„²⁾Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).“.

ČÁST OSMÁ

Změna zákona české národní rady č. 586/1992 sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

§ 31

Zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb. a zákona č. 18/1997 Sb., se mění takto:

1. § 3 odst. 3 včetně poznámky č. 1a) zní:

- „(3) Nepeněžní příjem se oceňuje podle zvláštního předpisu,^{1a)} pokud tento zákon nestanoví jinak.

^{1a)} Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).“.

2. V § 10 odst. 5 se slova „její ceny obvyklé v místě a době jejího nabytí“ nahrazují slovy „ceny podle zvláštního předpisu^{1a)}“.

3. V § 23 odst. 6 první věta zní: „Za příjmy se považuje jak peněžní plnění, tak i nepeněžní plnění, oceněné podle zvláštního předpisu,^{1a)} pokud tento zákon nestanoví jinak; přitom se příjmy získané směnou posuzují pro účely zákona obdobně jako příjmy získané prodejem.“.

4. V § 29 odst. 1 písm. d) se slova „zvláštních předpisů nebo soudním znalcem“ nahrazují slovy „zvláštního předpisu^{1a)}“ a vypouštějí se slova „, pokud tuto cenu nelze zjistit podle zvláštních předpisů“.

ČÁST DESÁTÁ

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 33

(1) Ministerstvo financí vydá vyhlášku k provedení § 2 až 13, § 15 až § 17 a § 24 a k ocenění některých věcí movitých a služeb.

(2) Obce mohou v rozsahu a za podmínek uvedených v § 10 stanovit obecně závaznou vyhláškou ceny stavebních pozemků v cenových mapách. Pro tento účel prodávající při prodeji stavebního pozemku zašle obci, na jejímž území pozemek leží, a to jen v případech a za podmínek stanovených obecně závaznou vyhláškou obce, informaci o jeho sjednané ceně za m², o parcelním čísle a názvu katastrálního území.

(3) Finanční úřady shromažďují v daňových spisech obsažené údaje o cenách zjištěných při oceňování nemovitých věcí a o cenách sjednaných za tyto nemovité věci v případě jejich prodeje. Finanční úřady předávají údaje Ministerstvu financí a Českému statistickému úřadu.

(4) Ministerstvo financí má bezplatný dálkový přístup k údajům a informacím o stavbách vedeným v informačních systémech veřejné správy podle § 267 odst. 2 písm. a) až e) stavebního zákona.

(5) Ministerstvo financí v případě potřeby zpracovává a vydává pro nemovité věci a určenou část území České republiky cenové mapy nájemného v podobě přehledů výstupních číselných územně lokalizovaných hodnot, případně jejich grafického znázornění v měřítku a podrobnosti odpovídající velikosti určeného území s vyznačením alespoň katastrálních hranic, silniční a uliční sítě, hranic obcí, měst a jim příslušejících názvů.

(6) Ministerstvo financí stanoví vyhláškou podrobnosti zpracovávání, vydávání a zveřejňování cenových map nájemného.

§ 33a

Generální finanční ředitelství poskytuje Ministerstvu financí potřebnou součinnost k tvorbě cenové mapy nájemného tým, že předává vybrané údaje a zpracovává podkladová data.

§ 34

Ustanovení tohoto zákona se použijí pro případ vyvlastnění, jen pokud mezinárodní smlouvy o ochraně investic, kterými je Česká republika vázána, nestanoví jinak.

§ 35

Pokud je předmětem daně dědické, daně darovací a daně z převodu nemovitostí skutečnost, která nastala před účinností tohoto zákona, postupuje se podle předpisů účinných v době, kdy k této skutečnosti došlo.

§ 36

Účinnost zákona

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1998.

Zeman v. r.

Havel v. r.

Klaus v. r.

¹⁾ § 18 odst. 2 zákona č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech.

§ 5 odst. 2 zákona ČNR č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění zákona č. 242/1994 Sb.

§ 33 zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením.

§ 2 odst. 1 a 3 vyhlášky Federálního ministerstva financí č. 122/1984 Sb., o náhradách při vyvlastnění staveb, pozemků, porostů a práv k nim.

§ 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti ČR č. 612/1992 Sb., o odměnách notářů a správců dědictví.

§ 2, 4 až 9 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 81/1996 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na produkčních funkcích lesa.

²⁾ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění zákona č. 135/1994 Sb.

³⁾ Např. § 24 až 26 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, nařízení vlády ČR č. 20/1992 Sb., kterým se stanoví způsob výpočtu výše náhrad za živý a mrtvý inventář a zásoby, ve znění nařízení vlády ČR č. 57/1993 Sb., § 5 odst. 1 zákona ČNR č. 338/1992 Sb., ve znění zákona č. 315/1993 Sb., § 24, § 29 odst. 1 písm. a) až c) zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška Ministerstva financí č. 224/1996 Sb., o výpočtu hodnoty cenných papírů v majetku v podílovém fondu nebo majetku investičního fondu.

- 4) Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů.
§ 11 a 28a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.
- 5) Zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů.
§ 3 odst. 3 vyhlášky Českého úřadu zeměměřického a katastrálního č. 190/1996 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění zákona č. 210/1993 Sb. a zákona č. 90/1996 Sb., a zákon České národní rady č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění zákona č. 89/1996 Sb.
- 7) Např. § 2 písm. f) zákona č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů).
- 11) § 18 a 19 zákona č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon).
§ 14 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.
- 12) Příloha č. 1 kód 10 vyhlášky Českého úřadu zeměměřického a katastrálního č. 190/1996 Sb.
§ 1 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování.
- 13) § 6 až 10 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon).
- 14) § 2 písm. c) zákona č. 289/1995 Sb.
- 15) § 24 až 27 zákona č. 289/1995 Sb.
- 16) Např. zákon č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb., zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění zákona č. 519/1991 Sb., vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 331/1991 Sb., o osvědčeních na nové způsoby prevence, diagnostiky chorob a léčení lidí, zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, zákon č. 478/1992 Sb., o užitečných vzorech.
- 17) Např. zákon č. 159/1973 Sb., o ochraně označení původu výrobků, zákon č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách, práva vyplývající z obchodního jména podle § 8 a následujících obchodního zákoníku.
- 17a) Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
- 19) § 55 odst. 1 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění zákona č. 230/2008 Sb.
- 20) § 55 odst. 3 zákona č. 256/2004 Sb., ve znění zákona č. 230/2008 Sb. a zákona č. 188/2011 Sb.